

Te Mahere Tahua Pūtea 10 - tau 2021-2031

Te Mahere Pae-Tawhiti
Tā tatou Tahua Pūtea Whakarauora

OUR
RECOVERY
BUDGET

Whakarāpopotanga o ngā whakatau

Kō te Tahua Tau-Ngahuru 2021-2031 (e mohiotia nei ko te Mahere Pae-Roa) tā mātou Tahua Whakaora ake anō i a Tāmaki Makaurau. Na te mate KOWHITI 19 i uua ai tā mātou tuitui i tēnei pūtea i uua ai ētahi o a mātou whakatau uua, ēngari i āhei tonu tā mātou tohi i tētahi pūtea \$31.8 piriona tāra hei taunaki mahi whakatū whare, tiaki kaupapa whakahāere me te tautoko tonu i ngā rātonga e mau tonu ai a Tāmaki Makaurau hei wāhi rawe hei kāinga noho, taki mahi me te tākaro. Ka riro ma tēnei pūtea e tino whakapiki ake te ōhanga me te hanga mahi i Tāmaki Makaurau.

E rima ngā kaupapa matua e kimi korero ai mātou i a koutou i oti ai a mātou whakatau:

1. Kia au te tau o ngā whiriringa

Ko tā mātou hōtaka whakapaunga matua \$31.8 piriona tāra e aro ana ki te ngā whakakikītanga a waka, te āhuru o ngā rori, tautoko i te tupu me piki tonu o te hanga whare noho, tiaki i te taiao, te whakapai ake i te kounga wai, me te tūtaki i nga whiu o te huarere. Hei utu i enei mea ka aro mātou ki te whakapiki reiti, tono moni nama mo te wāpoto, hoko atu i ētahi rawa kei tua o ērā te hiahia tonuhia me te kimi kaupapa tapahi utunga.

2. Mahi Aukati Whiunga Huarere

E nui tonu a mātou mahi hei aukati i nga whiunga o te huarere i roto i tenei Tahua Tau-Ngahuru ka tāpirihia atu e mātou tētahi \$152 piriona tāra ki tētahi kōpaki mahi hou, mai i te: anga atu ana he hoko pahi he hiko me te hauwai ānake te pū whakahāere, te whakatō kia 200 heketea rākau Māori ki runga i o mātou papa rehia a rohe me te 11,000 rākau ki te ngahere a tāone o Tāmaki Makaurau, me te whakarahi ake i a mātou kōttuinga mahi rauora whakakorenga rawa atu i te para.

3. Tautoko whakatupu kaupapa matua

Ka tere ana te tupu o tō tatou tatauranga a tangata, ka tupu hoki te tohe ki te waihangā kaupapa whakahāere hou, me tō mātou whai tonu ki te tiaki i ngā rori e mau tonu nei, nga paipa wai, nga kawenga pāhihi tūmatawhānui, ngā papa rehia me ngā wāhi tokanga kaupapa hapori. Ko te Rautaki Whakawanake, me te Mahere Takitahi o Tāmaki Makaurau e tohe ana kia tapiripiri ake te taone nui koia i roto i te Tahua Tau-Ngahuru kua tohia e mātou etahi wahi matua ruarua tonu nei hei aronga atu mo a mātou rauemi tōiti nei. He wāhi aronganui tonu ēnei o te whakaaetanga me te Kāwanatanga.

4. Te tūtaki i ngā manako o tātou hapori

Mai rāno ta mātou tautoko ratonga hapori ma te whakatū me te tiaki i ngā rawa a hapori. Ināianei he rahi tonu te kōtuinga whakahāerenga a hapori, me tōna rahi tonu kua tawhitotia me te rahi tonu o ngā whakapaunga e hiahiai ana hei whakahou anō. Na ēnei mea me te tupu tonu o nga tini manako o te iwi whānui kei roto i a tatou, kei te whakarahi atu ano hoki mātou i ngā tikanga e hora ai mātou i aua ratonga - ma roto tūhononga, iarere matihiko me ngā momo whakahāere kawenga takitini.

5. Te ārai me te whakapai ake i tō tātou taiao

I te tau 2018 ka horahia e mātou he rua nga momo reiti e aro ana ki o mātou māharahara ki ngā raupatunga o te taiao me te kounga o te wai i o tātou awa me ngā wahapū. I tōna tikanga ka pau te kaha o ēnei reiti aronga tahi a te tau 2028, koia i tōia anō ai e mātou ki te tau 2031 kia āhei tonu ai mātou ki te tiaki i nga mahi kua oti kē i a mātou. Tapiri atu ki tērā kua hikina kē anō hoki e mātou te Reiti Aro Kounga Wai ki a hāngai ki te whakapikinga o ngā reiti whānui e wātea ai mātou ki te tīmata ki te waihangā kaupapa matua he ono tau te moata ake.

Ahakoa koia ēnei ko nga kaupapa matua o tēnei Tahua Tau-Ngahuru, tērā atu ētahi whakatau i whakaritea e mātou e pā ana ki ngā tikanga reiti (tae atu ki te whakawhanui atu i te rohe reiti a taone) nga panoninga utu me nga whakataunga utu, me nga panoninga hapori o te tuku i te mana ki ētahi o a mātou rawa. I whakaritea anō hoki e a mātou Poari a Rohe a rātou ake whakaaetanga a Poari. Mō ētahi atu kōrero e hāngai ana ki ēnei me etahi atu take ka kitea e koe he kōrero i aucklandcouncil.govt.nz/recoverybudget